

FEHÉRVÁRI NAPLO

Közvetlen árak		Földes árak	
Előfizetés:		1 hónap:	1 évre:
1 hónap:	1 K.	1 hónap:	120 K.
3 hónap:	3 K.	3 hónap:	450 K.
6 hónap:	6 K.	6 hónap:	900 K.
1 évre:	12 K.	1 évre:	1500 K.

Megjelenik minden hétköznap este 8 órakor.
 Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Szent István-tér 1.
 Tel.: 206.
 Egyes szám: 4 fillér.
 Hirdetés díjazásbás szerint.

Feladás szerkesztő és lapfőigazgató: Saranyay Lajos.

A városok

rossz gazdálkodása, a szakképzettség hiány, mellyel a városok vagyonaát kezelik, odajuttatta a nagyobb törzsvagyonnal rendelkező városok egy részét, különösen a nagyobb igényeket kielégíteni törekvő és proletaritással küzködő védéki emporiumokat, hogy az évenként felbukkanó hiányokat rendszerint újabb és újabb-milliósi kölcsönök felvételével pótolják, amely kölcsönök kamatai évről-évre szaporodva, új és újterheket róttak az adózó alanyok vállaira.

Pedig ugyancsak hibás az az álláspont, amely általános pótdó adó kivételével igényezik biztosítani a városi háztartás menétét. Németországban végeztetett irányú kutatások megerősítették azt az eddigi gyanút, hogy a pótdó adó-emelés amellett, hogy nem segít a városi háztartáson, gyökeresen megdrágítja az általános életviszonyokat. Vannak nagy és boldog német városok, amelyek relatív szegénységük dacára fokozott kulturigényeket elégítve ki, nem ismerik a pótdó adó intézményét. A dolognak titka egyszerű, aktív takarékoság és passzív likviditási aránylag kevesebb számú tisztviselővel, sokkal értékesebb, célravezetőbb munkát végeznek, mint a magyar városok. Nagyobb a tisztviselők képessége, jobb a kvalitása és elérhetőnél erősebb azoknak szociális értéke. Nagyobb, körültekintőbb az életviszonyok látketését felfogó szociális érzék nélkül a legmagasabb tisztviselő csupán irrodatiszt.

Új erőforrások beállítás, új jövedelmek felkutatása. Első sorban a városi üzemek házi kezelése. Másodsorban hasznosított városi ágazatdalkodások be rendezése. Egyik német országai városnak belterjesen kezelt nagyobb földbirtoka van, amely ar. ellett, hogy a városnak nagyobb jövedelmet biztosít, a város polgárait olcsóbb közlelmelési cikkkekhez juttatja. A második vasgyárat tart fenn, a harmadik óragyárat alapít. A negyedik városi takarékpénztár utján elégti ki egy nagyobb környék hitelignyeit. Az ötödik a tizedik, a századik, gazdasági élet ezer kiragadott szálával segíti elő lakosainak és saját magának boldogulását és előrehaladását, ami utóbbi nem egyéb mint az előbbieket boldogulására összehalmazott állandó tőke és megszervezett munka.

A lehetőség határain belül a rendszerre vált pótdóemelés

helyett kíségtőkép a fényüzési adók behozatalával kísérletezhetünk. Ezen adónemmel nehezséget okoz a fényüzés fogalmának és körének meghatározása, illetve konkrét esetekre való alkalmazása. De megelégszünk azzal az általános meghatározással, hogy megadóztatandók mindama tárgyak és szolgáltatások, amelyek az általános jólét körét meghaladják.

A fényüzési adók amelyek a külföldön igen jól beváltak, bizonyos magasabb rendű okokból nálunk még jobban bevalnának, mert azok pénzbeli egyenértékben kívül szegény államban még azzal a messzemenő haszonnal is járnak, hogy a felesleges költekezést csökkentik és így a társadalmi osztályellenléteket kiegyenlítésére is közreműködnek.

A könnyen kivethető fényüzési adók közé tartozik a kocsi adó, ugyancsak a gépjármű kocsiakra, a háas- és kocsiorokra kivetett adó. Könnyen kivethető adónemek még a kávéházakban, kaszinókban és magán kaszinókban levő teke-asztalokra vetett adó. Egy másik fényüzési adónem két növekedés és egy férfiteléseden felül szegényarított nő- és férfitelésre vetett adó. Megadóztatható még a címer és cimhasználat.

Egy másik célszerű és igazságos fényüzési adónem volna a szépitőszerek megadóztatása is. Jó adónem a pezsgőre vetett adó is, amelynek adókülcsa külföldi pezsgő esetén a belföldi pezsgő adójának kétszerese kell, hogy legyen.

A fényüzési adók mellé célszerűen illeszthető be adórészerünkbe a vendéglői, kávéházi helyiségek négyzetméterenkénti megadóztatása is. Nemzeti szempontból fontos volna az idegen nyelvű cégablak megadóztatása és városfejlesztési szempontból fontos az üres városrészek adója.

Végül jövedelmező adónem lenne, amiről már oly sokat beszélünk: az értéknövekedési adó behozatala és a már életben levő fényüzési adók erős felmérése. A fényüzési adók különleges természetükkel fogva nem terhelnek minden adóalanyt hanem csupán azokat, akik az általános jólét körén felüli fényüzési tárgyak vagy szolgáltatások megszerzésére vagyoniilag képesek. Ezeknek megadóztatása sokkal igazságosabb, mint a háborus költségeknek pótdó utján az adóalanyok vállaira való átjuttatása, anélkül, hogy azok teherbíró képessége figyelembe vétnék.

Küzdelmink eseményei.

A román haldoklás.

A tegnapi német hivatalos jelentés közölte, hogy a Szent György ág északi partját kiürítették. Ez körülbelül galizálja a tucceai átkelést, egyuttal jele egy orosz ellenoffenzívá megindulásának. A Szent György ág jobbpartját, a még birtokunkban levő Tulceát is egyuttal alatt tartják. Az oroszoknak e mozdulata stratégailag annál kevésbébe magyarázható, mert a harcok nem itt dőlnek el, nem a ponton.

A moldvai küzdelem.

Pihennek a harcok a moldvai front egyéb részein, de állítólag ez is csak ámenet, mert az oroszok oda is új csapatokat fognak küldeni. Az ojtózi-szoros vidékén kitünően állunk. Okna körül a németek pompás táma-

dásokat hajtottak végbe, Tüzérségük a terephez való csodaltos alkalmazkodó képességgel a legnehezebb talajon is gyönyörű bravurral dolgozott és lehetlenné tett minden orosz ellenoffenzív kísérletet.

A leigázott oláht még mindig ámitják.

A román kormány most már szinte kivétel nélkül orosz földön van. A miniszterek Odesszában, Kievvben és Kisenevben lézengenek. Bratnaut általában bukott embernek tekintik, hatalma már csak néveleges és a külügyeket helyette Take Joneacu intézi egyelőre tárcá nélkül, de teljes hatalommal A cár egyébként szózatot intézett az orosz hadsereghez és a szózatban azt igéri, hogy Oroszország nem fogja eszerbenhagyni Romániát.

A „rabszolgatartó“ székesfehérvári Cseléd-Othton.

Valasz Fényes László támadásaira.

Lapunk tegnapi számában megírtuk, hogy Fényes László az „Az Est” ben a székesfehérvári Cseléd-Othton ellen súlyos vádakkal meg súlyosabb kirohanást intézett, amelyben a Cseléd Othton mint valami rabszolgatartó intézményt állítja be s az Othton pénztárosnojeit, özv. Szűcs Kalmánnet pedig a nagy közönség előtt abba a gyanuba keveri, mintha hitlen sálarja volna, a reá bízott ügynek. Említettük, hogy a tamadásra válaszerkezett hozzánk s azt a következőkben adjuk:

Fényes Lászlónak a székesfehérvári Cseléd Othton ellen az „Az Est” ben történt támadásaira a következő felvilágosítást adjuk, hogy minczeni lássa, mennyire valótlanok azok és minő súlyos megvádolása azoknak, akik az intézményt nagy-ágyszeretettel vezetik. Hogy támadásaiból semmiesem maradjon ki és mindenre választ adjunk, abban a sorban vesszük, amiként ő elkövette.

A Kath. Háziasszonyok Országos Szövetsége magasatos hivatalának bemutatásával kezdi a „rabszolgatartás” képenek megfestését, hogy felhozott vádjainak még feketébb képét festhesse meg. Hogy lából vaskarikát csinál,

amikor katolikus felekezetről beszél, az most nem tartozik a tárgyhoz, ámhátor tisztában lehetne a fogalmakkal. Az országos szövetségnek a belügyminiszteriummal kötött szerződés egyik másik pontjával sincs megelégedve Fényes, ez szintén nem tartozik ide, intézze el dr. Ruffival. Mondja meg annak, hogy ő hölcsében tudná megcsinálni.

Következik az első vád. A Cseléd Othtonnak mosodája van, s abban 12-14 éves kislányok a munkások, a mosoda kliensei pedig a szövetség tagjai. A szövetség tagjai őt koronás tagdíj ellenében Fényes szerint hallatlan olcsó mosáshoz jutnak. Sőt ezért az őt koronás tagdíjért, mint a következő vádjában mondja, még azt a nagy előnyt is élvezik a tagok, hogy rabszolgabéért cselédányokat kapnak az Othtonból. Így tehát a tag őt koronáért 300-400 koronás megtakarítást csinál a szegény cselédányok éhberes munkájából. Ez volt az egyik főcél, amiért Fényes támad. Ugy állítani be a székesfehérvári Cseléd Othton, mintha az egy kizsákmányoló intézmény lenne a gyermeklányok keserves munkájával, ahova csak azért irakoznak be, hogy olcsó mosást és olcsó munkaerőt kapjanak.

Hogy fest ez a sulyos támadás a valóságban? A Cseléd Otthon az állami menhelyből kapja a leányokat, hogy 12—15 éves korukig neveljék őket s azután cseledeknek kiadják. Ez idő alatt a különböző háztartási munkákra nevelik őket s azután cselédnek kiadják. Ez idő alatt a különböző háztartási munkákra nevelik őket. Az intézetnek tényleg van mosodája, s abban a leányok foglalatokodnak. Hogy ezzel a munkával miként zsarolják ki őket, mindenki meggyőződhetik róla. Menjen el és nézze meg. Reggel fél kilenckor hozzálátanak a foglalatokodáshoz, játsza dolgoznak és tanulnak a megfelelő szabad idővel. Tanuló munkájukért kitünő ellátást kapnak napi ötszöri étkezéssel. Egyik héten mosással foglalkoznak, a másik héten a kimosott ruhát hozzák rendbe; nyáron a konyhakertészettel is foglalkoznak. A mosási árak természetesen olcsóbbak, mint egy rendes mosodáé, mert a gyermekmunka mégközelítőleg sem olyan, mint egy üzletszerű mosodáé. Erre vonatkozólag különben legilletékesebben beszéljenek a számok:

Cseléd Otthonban.	Mosodában.
férfing vasalva 40 fill.	50 fill.
puhára 30 „	40 „
Alsónadrág férfi és női 30—40 „	40 „
törülköző 10 „	14 „
zsebkeendő 6 „	10 „
harisnya 6—8 „	10—12 „
lepedő 40 „	40 „
paplanhuzat 40 „	40 „
párnahuzat 30 „	40 „
dunnahuzat 40 „	40 „

gallért, kézelőket nem mosnak, mert a fénnyezés nem gyermekeknek való munka. Tehát nem oly nagy a különbözet az árakban, mint Fényes kürtöli, a különbözetet ugyanis megmagyarázza a mosás közti különbség. Fényes azért hangoztatja az olcsó mosási díjakat, mert szerinte csak a szövetség tagjainak mosnak, akik így szedik le a tejjel az öt korona tagsági díjért. A mosodát összesen három tag veszi igénybe, abból is egy csak négyszer mosatott, a többi „kliensek” nem tagok. Így fest tehát a „rabszolgatartó” Cseléd-Otthon mosodája a valóságban. Méltányos árakat kér a mosásért, vele leányokat erre a fontos házimunkára megtanítja, s ezért Fényes szemében rabszolgatartó. Ha nem sajnálta, „rengeteg elfoglaltságában” az időt, hogy Budapestről kiszálljon a Cseléd-Otthonba, miért sajnált néhány percet arra, hogy megkérdezte volna magukat a leányokat rabszolgatartásukról. Neki azonban elégséges volt egynek a vádaskodása, olyané, aki helyéről meglépett.

A másik vádja Fényesnek, hogy az Otthon a leányokat 10 koronáért takarításra adja ki családokhoz. Szerinte ez szerződésellenes és a leányok kizsákmányolása, mert az Otthon megkapja értük a tartásdíjat. Az Otthon, mint említettük a házi munkákra tanítja a leányokat. Ezért vállal ne-

hány házat, s azokba takarítókat küld, hogy ők házáknál ezt is megtanulják. Jelenleg például a következő helyekre mennek felváltva a leányok takarítani: egy özvegy jegyzőnéhez, hivatalnoknőhöz, egy őrnagynéhoz, egy özvegy gyógyszerésznéhez, egy idősebb urhölgyhöz. Ennyi az egész. És ezek közül egy sem egyleti tag. Reggel 7—10 ig és esetleg délután 12—14-ig vannak oda munkára. Egyetlen egy leány volt állandóan kiadva a menhely beleegyezésével és nem 10 koronáért, hanem 16 koronáért. Mi alapon vádolja tehát Fényes rabszolgatartással az Otthont, amikor a leányokat felváltva elküldi takarítani tisztességes és előkelő úri házakhoz. Olyanokhoz, akik nem is tagjai az egyesületnek. A tagok véletlenül egyáltalában nem veszik igénybe sem a mosodát, sem a takarítást, vagy csak gyéren, Fényes mégis azzal a sulyos váddal illeti őket, hogy ötkoronás tagdíjért több százkoronás hasznot csinálnak maguknak a leányok bőrére. Es erről a takarításról dr. Ruffinak is tudomása van, sőt helyesli. Így fest a nagy támadónak a vádja a valóságban. Es Fényes vádja szerint a leányok ezeken az úri helyeken koszt, bőrbetegséget szedtek össze s azután leírja, hogy miként kúrálta őket Felicia nővér. A veszprémi menhelyből ide átadott egyik leánynak bőrbetegsége volt, vagy mondjuk ki a nevén: koszos volt. Természetesen több leány is elkapta a betegséget. Az intézet orvosának gyógyszerével Felicia nővér kúrálta ki a leányokat. Az Otthon akkor még a régi bérhelyiségben volt. Megfelelő helyiség hiányában a padláson egyenként kenték be magukat a leányok. Megjegyzendő, nyár volt. Es ezért történt így ez a kúrálás, hogy a leányok teljesen elzárkózva végezhessék a kellemetlen kenekedést, hogy ezáltal is a nő szeméremességére oktassák. Forró nyári idő volt, hely hiányában (a kenőcs kellemetlen illatú) nagyon is alkalmas volt a padlás erre. Az Otthon kigyógyította a menhelyről betegséggel átvett leányt s Fényes ezért nem a menhelyt támadja, hanem az Otthont és ráfogja, hogy a bejáróhelyeken szedik össze a koszt.

Most már az Otthon új helyiségében van, ahol elég helyiség áll rendelkezésére. Es ez az új saját ház épen a székeskáptalan áldozatkétségét dicsőri (11300 koronát adott az építkezésre), amelynek egyik alapító tagját is becsusztatja a vádlottak közé, hogy olcsóbbérű otthonbeli leányt alkalmaztatott. Es ennek a cselédleánynak esete utaztatta Fényest az Otthonba és iratta meg vádjait az egész intézmény ellen. Legkönnyebb házi teendőik végzésére volt alkalmas az illető kanozonnál. Teljes ellátással és 20 korona fizetéssel. A leányt valaki felbiztatta s egyik reggelre szónélkül otthagyták állását. Este összecsomagolt, átvitte a csomagot a szomszédba

azután reggel a szomszédház előtt kocsióra ülvén jelentés nélkül távozott. Vele volt kéthavi fizetése 40 kor., egyéb mellékkeresménye, aprófavágásért, új évi és egyéb borralalók 68 és 20 kor.; összesen 128 korona. Takarékkönyvében 5460 korona volt. A könyv az Otthonban van, de a leány nem ment el érte. Fényesnek azt mondta a leány, hogy nem adták vissza. Fényes emiatt kérdőre is vonta özv. Szűcs Kálmánét, aki megadta a felvilágosítást. Fényes azonban ezt a párbeszédet úgy adja vissza, mint ha Szűcsné csendőroket emlegetett volna a leány visszahozatalára, mire ő azután Szűcsné-t is kioktatta, hogy ezt nem teheti meg. Pedig Szűcsné, állítása szerint, ilyesmit egyáltalában nem mondott. Ez a helyéről meglepétt cselédleány volt az egyik hólabda csináló, amelyből Fényes azután lavinát fabrikált, hogy az egész Cseléd Otthont alátémesse. Fényes szerint a leányknak csak egy rubája volt. Miért nem kérdezte meg az Otthonban, hogy hova tette a tőbit.

A takarításra kijárással kapcsolatban még sulyosabb váddal is előáll. Azt írta, hogy a takarításra járó leányok más állapotban kerültek haza. A takarításra járó tanulók 13—14 éves leányok. Ha tényleg más állapotba kerültek volna, ugy-e erről a törvény is tudna és ebből sulyos következmények lettek volna. Ez az állítás teljesen valótlan. Egyetlen egy ilyen leány sem került más állapotba. Fényes hallott valamit s azt most ily alakban, az Otthonra nézve ily megalázó formában tájálja fel.

A vád története a következő: Mikor a leány eléri a 15 éves kort, felszabadul az Otthonból s cselédnek adják oda. Ekkor tehát megszűnik már az Otthon szoros felügyelete. Vidékre kerülnek, tehát nem is ellenőrizhetőek már tulajdonképpen. Három évvel ezelőtt egy ilyen 18 éves leány, aki cselédnek volt kiadva, más állapotba került. Most ismét történt egy eset. Egy leány, aki már három éve távozott az Otthonból, már nem is fiatalkorú, (amiként a másik sem volt az) egy orosz kocsiót esett teherbe. Ezeknek ballépését írja Fényes az Otthon rovására. Hogy mindegyik leányt nem lehet úgy megnevelni, hogy ily megtévelyedést el ne kövessen, ezért igazán nem lehet az intézményt támadni. Még akkor is előfordulna ilyesmi, ha Felicia nővér helyett Fényes volna és Szűcsné helyett is ő „kettőskönyvitelezne.” A menhelyből kiadott lányok bizony nem mindig a legjobbak. Az Otthonnak sok munka jut a megnevelésükre. Többnek hibája a lopás, durvaság, makacsság stb. Ezekből tessék azután megfelelő jóralaló leányokat nevelni. Csinálja még Fényes különben, ha nincsen megalégedve.

A cselédeknek kiadottak ennélfogva tehát nem elsőrendű mun-

kaerők valamennyien. Csak hosszabb idő múlva válhatnak azzá. Alaptalan tehát az a beállítás is, hogy ezek a teljes ellátással, meg a 20 korona fizetéssel kizsároltatnak. Tanon magának Fényes egy cselédet ezekből a leányokból teljes ellátással és 20 koronával, vajjon mondja-e akkor, hogy az illetlenség? Megjegyzendő, 26 K fizetéssel is vannak alkalmazva. Ilyesmirel azonban Fényes nem tud. Még alaptalanabb az az állítása, hogy a cselédleányokat csak tagokhoz adják ki. Jelenleg 27 leány van állásban, ezek közül 23 nem tagoknál. De azért Fényes szerint az öt koronáért 300—400 koronákat takarítanak meg az Otthon tagjai a rabszolgatartással.

Következnek végül özv. Szűcs Kálmáné meggyanúsítása. Özv. Szűcs Kálmáné tulajdonképpen az egylet pénztárosa és nem a gyermekeké. Szűcsné a háboru előtt a leányok pénzét is kezelte, takerékba tette gyümölcsötetésre. Minden leány tudta, hogy mennyi pénze van, es senki sem mondta, hogy hiányzik. Csak egyetlen egyet állison elő Fényes, aki valami inkorrektséget tud mondani. Ha ezután érdeklődnék, ép az ellenkezőjére jönne rá, arra, hogy Szűcsné a sajátjából áldozott a leányokra. Fényes pedig bizonyára mást gondolt, a mikor arra volt kíváncsi, hogy Szűcs Kálmáné miből él. Szűcsné önzetlen munkásságért gyanusítással fizeti meg. Évekkel

ezelőtt a cselédleányok bérét az Otthonnak küldték el s takerékba tették, mivel azonban a gyakori helyváltozás miatt az ne hézségebbé ütközött, megszüntették s azóta a leányok kapják meg. Innen van, hogy az egyiknek van könyve, a másiknak nincsen. Akinek fizetését nem utalták az Otthonhoz, annak könyve sem lehet. Továbbá a mostani ruha, cipőárak mellett nagyon természetes, hogy nem igen tudják takerékba rakni. Az Otthonban levő leányok pedig vagy maguk vásárolják meg a szükségességeket, vagy pedig az Otthon veszi meg és erről megvannak a számlák. A leányokat hozzászoktatják az önállóságához es ezért vásárolnak gyakrabban maguk, de ellenőrzéssel. Könyvvitel erről nincsen, mert nem gondolhat-tak arra, hogy Fényes Laszjő csak úgy hiszi el, hogy a leányok pénzét nem zsebelik el. A leányok tudják, hogy mire fogy el a pénzüik és ez a fő. Hogy még a borralalót is be kellett szolgáltatniok, szintén Fényes találmánya.

Amely takarékkönyvek Szűcsné-nél vannak, azok mind rendben vannak, akinek pedig nincsen megtakarított pénze, az is tudja, hogy mire fogyott el. Szűcsné pedig a háboru óta már egyáltalában nem kezeli a leányok pénzét, nevezetesen az Otthonban levőket, mert azt maga az Otthon intézi el. Az ő meggyanúsítása tehát a legalaptalanabb, amelynek még a rosszakarat sem adhat hitelt.

Így fest a rabszolgatartás a székeshegyvári Cselédotthonban.

S Ö V E G J Á R T Ó vászonáruháza, Barátok épülete.

Olcsó szabott árak.

Nagy választék

fehér es színes barchetok, karton, schiffon es damastool. Különféle vásznak, törölközők, abrosz, lepedők es zsebkendőkből, ág- es asztalterítők, szőnyeg- es matracszövetekből.

Levél.

I.

Tisztelet Szerkesztő Ur!
Körülbelül két hete két levelet írtam a mi háborús teendőinkről. Ugy látom, elértem a céloimat: követ dobtam a tóba s most pompás erővel gyűrűződik a víz anyomában. Hat levél jelent meg azóta a F. N. hasábjain; egyik érdekesebb mint a másik s ami a fő-érdemük, mindegyiknek az írója jó akarattal, szeretettel oldozgatta — mondjuk csak ki — a legnagyobb problémáját az életnek: hogyan lehetne az embereket jobbakká, ezt a mi poshadat kis magyar világunkat szebbé, munkánkat eredményesebbé tenni.

Látom, hogy egyformán erősen akarjuk a jót, csak az eszközökben nem értünk egészen egyet. Ilyenkor sokat ér az egészséges eszmecsere s mivel látom, hogy a téma érdekes, nem hi szem, hogy terhére, legyek ezen újabb írással Szerkesztő Ur komoly dolgok olvasására már, hála Istennek, ránevelt publikumának. Nem vitatkozáss akar lenni ez a „zárszó” (részéről), csak valamivel világosabb kifejezni akarása az én fel fogásomnak.

Ez nagyjából egyezik Schoderbeck plebánus ur fel fogásával. Legalább első közleményével.

Múltkori leveleim elsőjében azt mondtam, hogy a papság annyira beszervezett társaság, hogy annak további szervezkedését egészen feleslegesnek tartom. Nem hallottam a válaszokban komoly érvelést. De én tudok a sorok között is olvasni. Tudtam főleg Halnek Béla és Veremundus leveleiben. Eszrevételem arra, amit megírtak, meg arra, amit úgy éreztem ki soraik közül, a következő:

Tény az, hogy a mi hierarchikus berendezésünk a Krisztus által beállított tekintélyi elvön alapszik. Ami ezen túl van, az többnyire vérszegény, gyenge, labilis. A papság, sajnos, főleg nálunk Magyarországon, túlon-túl mindenben a felsőbb irányítást lendítést, szentesítést várja. Ennek az oka alapja lehet az erős, szigorú dogmatikus fel fogás — s akkor még megjárja, de lehet bizonyos fokú kiskorúság vagy esetleg utilitarizmus is s akkor igazán számfalraméltó.

Veremundus azt mondja, hogy az esperes befolyása csekély, de a centrumból kellene törődőre egy-egy buzdító, ellenőrző látogató ki a periferiákra. Megjegyzésem a következő: (Meggahat emberről van szó, nevének neft mondom meg, tehát nem lesz sértő, mert legfeljebb a kerület papsága fog — ha ugyan fog — ráemlékezni, Évekként ezelőtt a centrum érdeklődött az íránt, hogy a papság minő lapokat járat. Az egyik kerületi gyűlésen a boldogult jó ur pironkodva nevezte meg az ő liberális leibszurnálját, de igézte, hogy huszonnégy órában belül elküldi a megrendést az Alkotmányra. Lám itt az esperes is hatolt.

Másokról meg Ábrahám elmondhatjuk azt, amit Ábrahám a dúsgazdagnak mondott: „ha a halottak közül támadna fel valaki, annak sem” — hajtának a szá-

vára. Ezért tudom én előre, hogy semmiféle új körponti szervezéseknek sem lesz kézzelfogható eredménye.

Ehelyett azonban melegen ajánlom a szent János apostol nyolcadik nocturnusából aranyaszó szent János homilijának az elolvasását. Ott elmondja: „si eum volo manere, quid ad te? Opus suscepisti, id considera; perlice, labora et te certaminibus expone. Quid ad te, si eum volo manere hic? tu officium tuum cura et exsequere. Épületes beszéd. Igaz, sokat követel a gyarló embernek minden külső szempont felett elnézni oly nehezen tudó belső energiáját. Aki ezt megérti, annak nem kell új szervezést. Nem vár arra, aminek a megvalósítása nem tőle függ. Hanem ez már ugye e aszketika? Azért hagyjuk.

Még csak annyit, hogy amikor a multkor az apostolokról és Hofbauer Kelemenről mondtam, azok nem voltak holmi henyén odavetett frázisok az egyik válaszra, mivel ezt a feltevést olvasom ki belőle, ezt felelem: Ha nincsenek is karizmáink, de nem is várja tőlünk Isten az apostolok munkáját. Hanem a burgóságot igen. Ha pedig, — mint a cikkíró mondja — Bécs sok van, arra én azt válaszolom, hogy — hála Istennek — Hofbauer nyomában járó emberünk is van elég. A mi megyénkben is van elég. Ha ezek tovább dolgoznak kitartással, szeretettel, okossággal, minden mel létketkintettel, privát érdeket félretelve: hiszem, hogy az eredmény nem marad el, mert nincs az az energia, ami elveszne. Legalább egészen nem. Viszont erőfeszítés, becsületes munka nélkül, nem megy előre semmi, az is bizonyos, még ha még ugye szervezkedünk is.

Tudom én azt is, hogy az ember szereti az ő munkája sikerét látni. És pedig minél előbb. De ezt ne várjuk. Elmondhatjuk Jeremiással: patres nostri peccaverunt et non sunt et nos iniquitatem eorum portavimus — mint a multkor más szavakkal mondtam. (A jörefinismus hullámvérése napjainkig terjed. Gondoljunk csak — hogy egyet említsek — a németországi s ezekkel szemben a magyar szent áldozások számára.) De vigyázzunk, hogy mi is beje ne essünk azokba a hibákba, a miket másokon észrevettünk. Például: panaszkodunk sajtok inferioritása miatt. De megteszünk-e mindent a feljavítása érdekében? Vau az írára tehetségünk, műveltségünk, képzettségünk — túlon-túl több, mint a másik táborban — felhasználjuk? Vannak nálunk pénzék bőven, mutatják hadiköltőcsönjegyzeink. Amit ez ideig erre adtunk, azzal gyönyörűen meg tudtuk volna teremteni a béke idején versenyképes sajtónkat. Rendezhetjük volna alopapságunk, tanítóink, iskoláink helyzetét. Megcsinálhattuk volna a magyar katolikusk egyetememet. Tiszter is. Megcsináltuk?

De ugye ez nem minket illet. Azért nézzünk kissé körül a magunk portáján. Van minden plebánián legalább egy kongregáció — a jövő nemzedék megnevelésére? Ifjúsági egyesület? Történeti valami a katolikusk sajtó érdekében? A harmonia — legalább a lehetőség határain belül (értem: ami apró áldozatok, önmegtartózkodások árán

elérhető) a pap, tanító és jegyző között? Meg van csinálva a népszövetség fiókja? Életképes? Működik? Csak pár pont — ugyebár — de ha csak e kérdésekre igen a felelet, (mint ahogyan a legtöbb helyen igen) már akkor a legszebb jövőt ígérhetjük magunknak. S ezekhez még csak különös felsőbb irányítás sem kell, legfeljebb egy kis négyesem között történő buzditás vagy egy rövid körlevél. S ez — akármelyik a kettő közül — többet ér, többet jelent egy papra, mint nem tudom én, mitféle új szervezkedés. Már ebben én is dogmatikus vagyok és minden más irányítás elé helyezem azt, quem Spiritus Sanctus posuit regere.

Az egyik cikkíró, szerintem igen helyesen, a páspóki kézben levő hatékony erőitől vár legelőbb: mondhatnám mindent. Ezt értem. De nem értem, amit erre válaszként olvasok egy másik közleményben, amelynek írója — ugye látszik — nem ezt akarja. Ő csak szervezkedést akar. Ki legyen ez a szervező? Ki adjon tekintéllyel irányelveket? Ki adjon megint tekintéllyel munkaprogramot? Ki ítéljen el engem, ha ezt nem vállalom? Ki jutalmazzon, ha betartom, végrehajtom azt? Mert — ugye-e bár — erre van szükség ott, ahol az általam annyira hangsúlyozott lélek hiányzik? A lélek, mely örömmel, szívesen dolgozik érdekek nélkül is, mely megérzi azt is, hol, mikor, mit kell tennie. Mert ne feledjük, a papi munkát, főleg a lelkipasztorokodást nem lehet schemákba gyúrni semmiféle szervezkedéssel. Csak pár példát. Tegyük fel, az a körponti új szervezést kiadja a jelszó: tessék fogyasztási szöveteket alakítani! Sok helyen, például sváb községekben, csupa keresztény és becsületes bolos van. Vény a nép veréből. Minek ide szövetkezet? Csak rossz vértől s felborítja a község békejét.

Vagy: dolgozzunk az alkoholizmus ellen! Mikor akárhány — különösen (megint) sváb község van, ahol egy kis egészséges, mentekertes boriváson kívül semmi baj nem esik! Vagy: választások: éljen a neppárt! Mikor vannak képviselők, (neveket nem említek) akikben szászor jobban bízhatunk ellenkező pártállásuk dacára is, mint (voltak példánk) akárhány neppártban!

S így folytathatnám tovább.

Mit akarok én mindezzel mondani? Azt, hogy hagyjuk az embereket egyéniségük és körülményeik szerint becsülettel dolgozni. És kérjük őket arra, hogy ezt tegyék meg. Neveljük erre első sorban magunkat s aztán egymást jó példával és szeretettel inkább, mint sok szóval, türelmetlen kapacitálással, vagy plane sújtó kritikaival.

A súlyosabb esetekben, nehéz helyzetekben pedig, mikor nagyobb szabású és igazán egyöntetű munkára van szükség, tessék kerületenként összegyűlni, megbeszélni, programot adni. Milében is a koronának ez az egyik feladata. A többi, mikor esetleg igazán nagy dologról van szó s erős kéz, az egészet irányító tekintély és hatalom kell, bizzuk ezt az erre egyedül hivatott fórumra. S bizzunk benne, hogy — főleg, ha kérk és ő szükségét

lája — megteszi, amit tennie kell. A multban is megtette. Ez megy. Más? Más nem. Én ismerem a papságot.

Szigma.

Miben áll az utipodgyász vizsgálat?

Érdekes adatok a végrehajtási utasításból.

Említettük nemrégiben, hogy az országos közlelemzési hivatal elnöke Székesszékfehérvár törvényhatósága területére is elrendelte a vasúti állomáson az utipodgyász vizsgálatot.

Ez a rendelkezés a közönséget a legközelebből érinti. Ép e közérdekű voltánál fogva utánajártunk a dolgnak és a hivatalos utasítás alapján az eljárás mibenlétét és kerestülkötését az alábbiakban ismertetjük.

A vizsgálat tárgya.

A vizsgálat alá esik vasúti és hajóállomásokra rendelt akár a vasúti, vagy hajózási vállalatnak szállítás végett feladni, akár az utas által kézben, hátán, vagy bármi más módon magával vienni kívánt podgyász. Ideértve a katonai személyek által menetlevél, nyílt parancs s egyéb utazási igazolvány alapján feladott podgyász-küldeményeket is.

Személyek megmozgatását foganatosítani rendszerint nem kell; nők megmozgatását elkerülhetetlen esetekben is-csak nők által lehet foganatosítani. Ha az utas ruházatából csempészésre lehet következtetni, az utas motozás terhe alatt a feltevést keltő körülmény mibenlétének megismertetésére bivándó fel.

A vizsgálatot arra kell kiterjeszteni, hogy az utas víz-e feladott vagy kézipodgyászában, esetleg más módon szállítási igazolványhoz kötött közsükségleti vagy élelemzési cikket magával?

Hogy melyek ezek a cikkek, azok a vonatkozó miniszteri rendelethez tüzesen fel vannak sorolva.

Fontosabb cikkek ezek közül a buza rozs, kétszeres, árpa, zab, tengeri, burgonya, és rizs, valamint az ezekből előállított liszt és mindennemű egyéb őrlemények és malomtermékek, dara, korpahulladék ugyszintén a felsorolt gabonane-műekből és ezek lisztjéből előállított mindennemű cikk, továbbá akár hántolt, akár nem hántolt száraz, érett, egészen, felezett, törött felőrölt bab, borsó és lencse.

Fontos rendelkezés, hogy Magyarország határain belül — a ki nem jelölt államokra — szállított utipodgyászdarabok és a határon belül utazó egyéneknek a magukkal vitt kézipodgyásza vizsgálat tárgyát nem képezi. Tehát az ország területén belül kézipodgyász vizsgálat nem történik.

Mik szállíthatók szabadon?

Kézipodgyász gyanánt az ország határállomásaira és azokon túl történő utazásoknál élelemzési vagy közsükségleti cikkekkel olyan mennyiség, amelyre az utasnak 3 napi tartalma alatt szüksége van; az ország határain belül való utazásánál pedig oly cikkekkel, amelyeknek Magyarország területén való vásárlása (beszerzésére) az illetőknek jogosultsága

van, a kézipodgyász fogalmának megfelelő mennyiség.

Továbbá szabadon szállítható Ausztriába rövid tartózkodásra utazó magyarországi lakosú utasoknak annyi kenyér, amennyi 3 napi ott tartózkodásuk idejére a fejkvóta szerint kijár. Így tehát a Bécsbe felinduló 3 napra vihet magával magyar kenyeret.

A kézi podgyászok vizsgálata.

Magyarország kijelölt határlomása és főleg az ország határain túl fekvő helyekre menő utasoknak magukkal vinni gyantut keltő kész podgyászait a kijelölt vonalrészekben a vasúti kocsiszakszokban a vizsgáló közeg a jegyvizsgáló kalauz kíséretében vizsgálja.

A kézi podgyászdarab felnyitását a tulajdonostól kell kérni s csempészeti cikk találása esetén az elkobzási és kihágási eljárás megindítandó.

H I R E K

— **Katonai kiténtetés.** Fábián József m.v. mérnököt, tartalékos árkász főhadnagyot az ellenségkel szemben tanúsított vitéz magatartásáért újból a Szignum Laudisszal tüntették ki.

— **Fejérvármegyei közgyűlése.** Fejérvármegyei törvényhatósága február 5-én délelőtt 11 órakor a vármegye székházában közgyűlést tart, s amelynek legtöbb tárgya az egyes községek különböző számadásai lesznek. — Pécs szab. kir. város felirata a kormányhoz a tejknek saját gyártás céljaira való felhasználásának korlátozása tárgyában. — Udvarhelymegye felirata a kormányhoz a szeszforgalmazás korlátozása tárgyában. — Arvaszéki elnök előterjesztése a hadiárvek céljaira a gyampénztári tartalékalap igénybevétele tárgyában.

— **A Pro Patria egyesület** vezetősége ezúton kéri tagjait, hogy a megbeszéltt szombat délután helyett vasárnap délután 2 órára jöjjenek össze a Mantz ovodában.

— **Sebesültek érkeztek.** Csütörtökön délután sebesültszállító vonat érkezett Székesfehérvárra több könnyen sebesülte hozott és 54 súlyosan sebesülte. A betegeket különböző hadikórházakban helyezték el és elszállításuk a szokásos gonddal történt.

— **A népszövetség helyigazgatósága** kéri a t. csoportvezetőket, hogy az irodában szeszkezeljenek átvenni a már elkészült ideiglenes nyugta-blokkokat, amelyekkel igazolhatják a náluk történt tagsági befizetéseket. A központ tudni akarja, hogy hány tagra számíthat az új évben mi ért is a csoportvezetők szeszkezeljenek a tagdíjakat beszélni, hogy így megtudjuk a tagok számát. Buzgókodjunk új tagok megnyerésében.

— **A közhivatali kezelők és díjnokok országos egyesülete** XXI. számú telepi csoportjának vigalmi bizottsága a pof és választmányi tagokkal kapcsolatban folyó hó 27-én este fél 6 órakor a városház nagytermében értekezletet tart, arra a tagokat tisztelettel meghívja az elnökség.

— **A Sár utcai égetteknek** a tűzvész első napján kegyes adományok: Széchenyi Viktorné grófné és leányai 100 kor. Kemperle Jánosné 6 kor. N. N. listz és zsír 5 kor. Stolckenberger József 20 kor. Per. Nagy János 20 kor. Az előbbi kimutatás. Takácsi Nagy József 20 kor. Elek Gyula 30 kor. Közgazdasági Bank és Takarékpénztár 50 kor. Altalános Bank és Takarékpénztár 20 kor. Székesfehérvári Kereskedelmi Bank 30 kor. Fejérvármegyei Takarékpénztár 50 kor. Hübner Károly 10 kor. Pflinn István 10 kor. Bernstein Sámuel és Káldor Dávid 10 kor. Székesfehérvári Takarékpénztár 50 kor. Vámos István 5 kor. özv. Stanitz Sándorné 10 kor. özv. Galambos Istvánné 5 kor. összesen 551 kor. — Ebből kapott Huberné (6 gyereke van s összes élelme elégett) Vachler Jánosné (4 gyereke) 50 kor. Tüske Istvánné (lisztet, zsírt) 50 kor. Nagy Istvánné 10 kor. Selmei Józsefné 30 kor. Percelné 20 kor. összesen 260 kor. A segélyt rögtön kiosztottam. A legtöbb kátsultnak a kamrája a padlason volt. Odahelyezte el a szobában el nem fért élelmet, ruhát, tüzelőt stb. Igen sok kárt szenvedtek az által, hogy a butorok kido bálásánál azok összetörtek és hogy sok kirakott holmit ellop-tak. A jó emberek jó szívét továbbra irgalmas könyörületre és adományokért kéri. *Bitkei* Ferenc plebános.

— **Értekezlet a citromszük segélyről.** A Haditermény részvénysárság megkereste Székesfehérvárt, hogy a külföldi behozatal révén szerzett citrom készletekből Székesfehérvárt polgári lakosságának és az itt levő katonai formációknak mennyi a havi citrom szükséglete. A város ez irányban átirít az állomásparancsnokságnak.

— **A tojásmanipulációért.** Megirtuk, hogy a Selyem utcában egyik raktárhelyiségben 2500 darab elrejtett tojást talált a rendőrség. A tojást elkobozták, a tulajdonosok ellen pedig a bíróságnal gyor sitott bányvádi eljárás indult. Ma volt a tárgyalás s özv. Reiter Antalné és Márkus Józsefné ár drágítási visszaelés címén 14-14 napi elzárásra és 200-200 kor. pénzbüntetésre ítélték.

— **A tűzveszélyeseknek.** Özv. Stanitz Sándorné 10 kor., özv. Galambos Istvánné 5 koronát adományozott a tűzkárosultaknak. Rendeltetési helyere juttattuk.

— **Az ovónok szabadsága.** Mivel az ovodák a háború alatt szünet nélkül állandóan működnek, az ovónoknak már két és fél év óta nem volt szünidejük. A Kultuszminiszter most elrendelte, hogy az ovónoknak ez évi január és február havában hat hétig szünetet engedélyezzenek mindazokon a helyeken, ahol ezt a helyi viszonyok lehetővé teszik. A miniszter rendelkezését a felekezeti egyházi hatóságok is magukévé tették.

— **A gyógyszerárak felemelése.** A belügyminiszter közli, hogy ez év február 1-én új gyógyszerárak lépnek életbe és úgy a gyógyszerek, kötszerek, mint pedig az edényzet ára tetemesen emelkedik. Ez alkalomból felhívja a belügyminiszter a polgármestert, hasson oda a területen lakó gyakorló orvosok között

hogy receptjeiket indokolt esetekben, különösen azonban az egyszerűbb néposztályhoz tartozó betegeknek! Fiat expedicio simplex jelzéssel lássák el, ami az új gyógyszerzabvány értelmében je lentékenyen olcsóbbá teszi az orvosságok előállításí költségéit.

— **Köhögés ellen** kitünően bevált láziszser dr. Störk-paszttilla. Egy doboz ára 60 fillér. Kapható Szűts Róbert városházteri Magyar Korona gyógyszerárában.

— **Bojtorján hajszesz** korpásodás, hajhullás ellen; ávegeje 1 koroná, 30 fillér. Kapható Szűts Róbert gyógyszerárában?

S Z I N H A Z.

Heti műsor:

Szombat: Szulamith.
Vasárnap. d. u.: Ó vagy senki. este: Névtelen asszony.
Hétfo: Tatarjárás. (Zóna.)
Kedd: Három a kislány. Babics Vilma felléptével.
Szerda: Három a kislány. Babics Vilma felléptével.
Csütörtök: Cigánybáró. Babics Vilma felléptével.
Péntek: d. u. Névtelen asszony. este: Zsuzsi.
Szombat: Aranyvirág.

PRÓHIRDETÉSEK.

Királyku tutca 9. sz. ház szabadkézből eladó.

Egy reades boltifü felvételik. ugyanott egy jobb mindenés lány is. Rotter f. Kossuth utca.

Szedér utca 16. sz. ház szabadkézből eladó.

Táviráda-utca 19. számú modern ház 2 lakással és kerttel szabadkézből eladó. Tudakozódni ugyanott lehet.

Keresek ügyvédi írkokot fél napi elfoglaltsággal. Cim a kiadó hivatalban.

Tanulóleá yok varrodába fizetéssel felvétetnek, Kigyó utca 5.

Néhai Nagy Józsefné örököséiféle szőlő Demkőhegy 31. szám szabadkézből eladó. Tudakozni lehet Ispánki Juliánál Maroshegy 80. sz. — Ugyanott egy rét, felerészben szántóföld, szintén eladó.

Egy egészen új kocsibunda farkasprémnel eladó. Budai-ut 6. sz. ajtó 8.

Kiadó lakás. Két egymásbanyiló, burorozott szoba konyhával bármely órán kiadó. Tudakozódni lehet Széchenyi utca 2. sz. I. em. 5. ajtó.

Urania színház.

Telefon 233. — Telefon 233.

SZOMBATON és VASÁRNAP,
január hó 27 és 28 án:

KÖZKIVANATRA !!

János vitéz.

PETŐFI gyönyörű költeménye fél óra felv.

Előadások hétköznapokon fél 7 és fél 9 órakor. Vasárnap 4 előadás 3, 5, 7 és 9 órakor.

Vilanylámpák és elemek.

Divatos fűzők! — Nagy választék

BLOUSOKBAN.

Kezdt- és előrajzolt kézimunkák olcsóárban

kaphatók: Kovats Antalnal, Városházter.

Apollo mozgófényképszínház.

PÉNTEKEN, január 26 és 27 én: SZOMBATON:

A magyar kinematografia remek alkotása!

A gyónás szentsége

Dráma 4 felvonásban.

Filmre alkalmazta és rendezte: Janovics Jenő dr.

Főszereplők: Berky Lili és Janovics Jenő dr.

Pompás pótműsor!

Előadások 6 és fél 9 órakor. Rendes helyárak.